

Δελτίο Τύπου

Του οργανισμού της ΕΕ για τα ναρκωτικά, Λισαβόνα

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ 2018: ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

EMCDDA: επανεμφάνιση της κοκαΐνης σε μια δυναμική αγορά ναρκωτικών

(7.6.2018, ΛΙΣΑΒΟΝΑ — **ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΕΩΣ ΤΙΣ 10:00 ώρα Κεντρικής Ευρώπης/ 09:00 ώρα Δυτικής Ευρώπης/ώρα Λισαβόνας**) Ο οργανισμός της ΕΕ για τα ναρκωτικά (EMCDDA)

επισημαίνει σήμερα στοιχεία που καταδεικνύουν αυξημένη διαθεσιμότητα κοκαΐνης, στην **Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά 2018: Τάσεις και εξελίξεις**, η οποία δημοσιεύθηκε στις Βρυξέλλες ⁽¹⁾.

Αυτή η εξέλιξη συντελείται στο πλαίσιο μιας δυναμικής αγοράς ναρκωτικών, η οποία είναι σε θέση να προσαρμόζεται ταχύτατα στα μέτρα ελέγχου ναρκωτικών. Στην ετήσια ανασκόπησή του, ο οργανισμός διερευνά επίσης τις προκλήσεις που συνδέονται με τις νέες ψυχοδραστικές ουσίες (ΝΨΟ), όπως, μεταξύ άλλων, τη διαθεσιμότητα νέων συνθετικών οπιοειδών (κυρίως παραγώγων φαιντανύλης υψηλής δραστηριότητας), καθώς και τα προβλήματα που συνδέονται με τη χρήση των συνθετικών κανναβινοειδών σε περιθωριοποιημένες ομάδες (μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται ο πληθυσμός των φυλακών).

Στην έκθεση του **EMCDDA** αναφέρεται ότι η διαθεσιμότητα ναρκωτικών συνολικά είναι υψηλή, ενώ μάλιστα σε ορισμένες περιοχές φαίνεται να αυξάνεται. Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία, στην Ευρώπη (ΕΕ-28, Τουρκία και Νορβηγία), καταγράφηκαν περισσότερες από 1 εκατομμύριο κατασχέσεις παράνομων ναρκωτικών ουσιών το 2016. Περισσότεροι από 92 εκατομμύρια ενήλικες στην ΕΕ (ηλικίας 15–64 ετών) έχουν κάνει χρήση κάποιας παράνομης ουσίας στη ζωή τους, ενώ εκτιμάται ότι 1,3 εκατομμύρια άτομα υποβλήθηκαν σε θεραπεία για χρήση παράνομων ουσιών το 2016 (ΕΕ-28).

Σύμφωνα με τον **Δημήτρη Αβραμόπουλο, Ευρωπαϊκό Επίτροπο Μετανάστευσης, Εσωτερικών Υποθέσεων και Ιθαγένειας**: «Σήμερα στην Ευρώπη παρατηρείται υψηλότερη παραγωγή και διαθεσιμότητα ναρκωτικών. Επιπλέον, η αγορά των παράνομων ουσιών είναι ιδιαίτερα δυναμική και ευπροσάρμοστη — και συνεπώς ακόμη πιο επικίνδυνη. Για να είμαστε ένα βήμα μπροστά, οι προσπάθειές μας πρέπει να επικεντρωθούν στο να αναπτυχθεί η ικανότητα αντίστασης και ανταπόκρισης, κυρίως διότι αυξάνεται η σημασία της διαδικτυακής αγοράς και αναπτύσσονται νέοι τύποι ναρκωτικών. Με τους νέους κανόνες σχετικά με τις νέες ψυχοδραστικές ουσίες, οι οποίοι θα τεθούν σε ισχύ έως το τέλος του έτους, η Ευρώπη θα αποκτήσει περισσότερα και ισχυρότερα εργαλεία για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων και για την καλύτερη προστασία των Ευρωπαίων πολιτών από τα επικίνδυνα ναρκωτικά.»⁽²⁾

Κοκαΐνη: αυξημένη διαθεσιμότητα και μέγιστη καθαρότητα σε μια δεκαετία

Η κοκαΐνη είναι η πιο ευρέως διαδεδομένη παράνομη διεγερτική ουσία στην Ευρώπη. Περίπου 2,3 εκατομμύρια νεαροί ενήλικες (ηλικίας 15–34 ετών) έχουν κάνει χρήση της ουσίας κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους (ΕΕ-28). Με βάση τις ενδείξεις ότι αυξάνεται η καλλιέργεια κόκας και η παραγωγή κοκαΐνης στη **Λατινική Αμερική**, η σημερινή ανάλυση επιβεβαιώνει ότι η αγορά κοκαΐνης της Ευρώπης είναι σε άνθηση, ενώ οι δείκτες υποδηλώνουν πλέον ότι αυξάνεται η διαθεσιμότητα της εν λόγω ουσίας σε διάφορες χώρες. Παρότι η τιμή της κοκαΐνης παρέμεινε σταθερή, η καθαρότητά της στον δρόμο ανήλθε το 2016 στο υψηλότερο επίπεδό της σε διάστημα δεκαετίας (γράφημα πληροφοριών, σ. 26). Έχει αυξηθεί επίσης και ο αριθμός των κατασχέσεων κοκαΐνης. Το 2016 αναφέρθηκαν στην ΕΕ περίπου 98 000 κατασχέσεις της ουσίας (90 000 το 2015), οι οποίες αντιστοιχούν σε 70,9 τόνους (διάγραμμα 1.6).

Σε επίπεδο πόλεων, μια πρόσφατη μελέτη σχετικά με τα κατάλοιπα ουσιών στα αστικά λύματα αποκάλυψε ότι, στο διάστημα από το 2015 έως το 2017, σημειώθηκε αύξηση στα κατάλοιπα κοκαΐνης σε 26 από τις 31 πόλεις για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για τη συγκεκριμένη περίοδο ⁽³⁾. Τα υψηλότερα επίπεδα καταλοίπων καταγράφηκαν σε πόλεις στο **Βέλγιο**, στις **Κάτω Χώρες**, στην **Ισπανία** και στο **Ηνωμένο Βασίλειο**, ενώ τα χαμηλότερα επίπεδα καταγράφηκαν στις πόλεις της **ανατολικής Ευρώπης** που μελετήθηκαν (διάγραμμα 2.5).

Η σημερινή έκθεση αποκαλύπτει ότι αυξήθηκε ο αριθμός των χρηστών κοκαΐνης που ξεκίνησαν ειδική θεραπεία για πρώτη φορά (γράφημα πληροφοριών, σ. 45). Το 2016 30 300 χρήστες υποβλήθηκαν για πρώτη φορά σε θεραπεία για τη συγκεκριμένη ουσία, αριθμός αυξημένος πάνω από το ένα πέμπτο του αντίστοιχου για το 2014. Συνολικά, περισσότεροι από 67 000 χρήστες ξεκίνησαν ειδική θεραπεία για προβληματική χρήση κοκαΐνης το 2016. Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλούν οι εκτιμώμενοι 8 300 χρήστες κρας ως κύριας ουσίας χρήσης που ξεκίνησαν θεραπεία το 2016. Επιπλέον, η κοκαΐνη ήταν η δεύτερη πιο διαδεδομένη ουσία που καταγράφηκε στα συνδεδεμένα με χρήση επείγοντα περιστατικά που διακομίστηκαν σε ένα δίκτυο 19 νοσοκομείων – παρατηρητηρίων νοσηρότητας το 2016 (Euro-DEN Plus) (διάγραμμα 3.7).

Φαίνεται επίσης να αλλάζουν και οι μέθοδοι και οι οδοί διακίνησης. Η **Ιβηρική Χερσόνησος** — ανέκαθεν το βασικό σημείο εισόδου για τη θαλάσσια μεταφορά κοκαΐνης στην Ευρώπη— παρότι παραμένει σημαντική, φαίνεται να χάνει την κυριαρχία της σύμφωνα με τα στοιχεία του 2016, καθώς οι κατασχέσεις μεγάλων ποσοτήτων πλέον καταγράφονται σε βορειότερα εμπορικά λιμάνια. Το 2016 στο **Βέλγιο** κατασχέθηκαν 30 τόνοι κοκαΐνης (43% της ετήσιας εκτιμώμενης συνολικής ποσότητας κοκαΐνης που κατασχέθηκε στην ΕΕ).

Σύμφωνα με τον **διευθυντή του EMCDDA Alexis Goosdeel**: «Τα πορίσματα της νέας μας έκθεσης υποδηλώνουν ότι η Ευρώπη σήμερα υφίσταται τις συνέπειες της αυξημένης παραγωγής κοκαΐνης στη Λατινική Αμερική. Οι αρχικές προειδοποιήσεις από την ανάλυση των λυμάτων σχετικά με την αυξανόμενη διαθεσιμότητα της κοκαΐνης υποστηρίζονται πλέον και από άλλα δεδομένα που υποδηλώνουν αύξηση της προσφοράς, μεταξύ άλλων και αύξηση της καθαρότητας, αλλά και του πλήθους των κατασχέσεων κοκαΐνης καθώς και των ποσοτήτων που κατάσχονται. Πρέπει να μας προβληματίσουν οι επιπτώσεις της χρήσης της κοκαΐνης στην υγεία, καθώς αρχίζουμε να παρατηρούμε ανησυχητικές εξελίξεις σε αυτόν τον τομέα, για παράδειγμα αύξηση του αριθμού των ατόμων που ξεκινούν για πρώτη φορά θεραπεία για προβλήματα κοκαΐνης. Αυτές οι αλλαγές υπογραμμίζουν ότι είναι ολοένα και σημαντικότερο να παρέχονται αποτελεσματικές παρεμβάσεις στον τομέα της πρόληψης, της θεραπείας και της μείωσης της βλάβης σε χρήστες κοκαΐνης.»

Ενδείξεις αυξημένης παραγωγής ναρκωτικών στην Ευρώπη

Η Ευρώπη αποτελεί σημαντική αγορά παράνομων ουσιών, οι οποίες διακινούνται από πολλές περιοχές του κόσμου, μεταξύ άλλων από τη **Λατινική Αμερική**, τη **Δυτική Ασία** και τη **Βόρεια Αφρική**. Ωστόσο, στη σημερινή έκθεση επισημαίνεται επίσης ο ρόλος της **Ευρώπης** ως περιοχής παραγωγής, καθώς σημειώνεται ότι: «Τη φετινή χρονιά παρατηρούνται, για μια σειρά από ουσίες, ανησυχητικές ενδείξεις, οι οποίες υποδηλώνουν αύξηση των επιπέδων της τρέχουσας παραγωγής ναρκωτικών στην Ευρώπη.»

Η παραγωγή πραγματοποιείται πιο κοντά στις αγορές των καταναλωτών για διάφορους λόγους, όπως μεταξύ άλλων: διευκόλυνση, μείωση του κινδύνου εντοπισμού στα σύνορα και, ανάλογα με την ουσία, διαθεσιμότητα ή κόστος των βασικών χημικών που χρειάζονται για τη διαδικασία παραγωγής. Στην έκθεση αναφέρονται διάφορα παραδείγματα τα οποία καταδεικνύουν αυξημένη παραγωγή ναρκωτικών εντός της Ευρώπης και καινοτομία στις μεθόδους παραγωγής. Μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται στοιχεία που καταδεικνύουν τα εξής: παράνομα εργαστήρια επεξεργασίας κοκαΐνης, αύξηση του αριθμού των εργαστηρίων MDMA («ecstasy») που εξαρθρώνονται, αύξηση της παραγωγής μεθαμφεταμίνης και μεγαλύτερη ανάμειξη του οργανωμένου εγκλήματος σε αυτή, διενέργεια των τελικών σταδίων της παραγωγής αμφεταμίνης στη χώρα κατανάλωσης, καθώς και εντοπισμός μικρού αριθμού εργαστηρίων παρασκευής ηρωίνης. Ορισμένες από τις συνθετικές ουσίες που παράγονται στην ΕΕ προορίζονται για εξωτερικές αγορές, όπως **Βόρεια και Νότια Αμερική**, **Αυστραλία**, **Μέση** και **Άπω Ανατολή** και **Τουρκία**.

Η αύξηση της παραγωγής κάνναβης υψηλής δραστηριότητας στην Ευρώπη δείχνει να έχει επηρεάσει τις δραστηριότητες των παραγωγών κάνναβης εκτός της ΕΕ, όπως φαίνεται από την υψηλότερη

δραστικότητα της ρητίνης κάνναβης που εισάγεται παράνομα στην Ευρώπη από το **Μαρόκο**. Υπάρχουν επίσης ενδείξεις ότι οι ΝΨΟ, οι οποίες παράγονται συνήθως στην **Κίνα** και αποστέλλονται στην Ευρώπη για συσκευασία, ορισμένες φορές παρασκευάζονται εντός των ευρωπαϊκών συνόρων.

Κάνναβη: διαθεσιμότητα και χρήση παραμένουν σε υψηλά επίπεδα, ενώ οι αλλαγές στις διεθνείς πολιτικές ενδέχεται να δημιουργήσουν προκλήσεις για την Ευρώπη

Η κάνναβη παραμένει η πιο ευρέως διαδεδομένη παράνομη ουσία στην Ευρώπη, καθώς η κυριαρχία της είναι εμφανής στα δεδομένα σχετικά με την επικράτηση, τις παραβάσεις των νόμων περί ναρκωτικών, τις κατασχέσεις και τις νέες αιτήσεις θεραπείας. Περίπου 17,2 εκατομμύρια νέοι Ευρωπαίοι (ηλικίας 15–34 ετών) έχουν κάνει χρήση κάνναβης το προηγούμενο έτος (ΕΕ-28), ενώ περίπου το 1% των ενήλικων Ευρωπαίων (ηλικίας 15–64 ετών) κάνουν χρήση καθημερινά ή σχεδόν καθημερινά (ΕΕ-28).

Περισσότερα από τα τρία τέταρτα (77%) των 800 000 αδικημάτων χρήσης ή κατοχής ναρκωτικών ουσιών που καταγράφηκαν στην ΕΕ το 2016 για τα οποία η κύρια ουσία χρήσης ήταν γνωστή αφορούσαν την κάνναβη (διάγραμμα 1.14). Είναι επίσης το ναρκωτικό με τον υψηλότερο αριθμό κατασχέσεων, καθώς το 2016 στην ΕΕ καταγράφηκαν 763 000 κατασχέσεις προϊόντων κάνναβης. Η κάνναβη είναι η κυριότερη αιτία (45%) για την οποία οι χρήστες υποβλήθηκαν για πρώτη φορά σε θεραπεία στην Ευρώπη (ΕΕ-28, Τουρκία και Νορβηγία). Ο αριθμός των ατόμων που ξεκίνησαν για πρώτη φορά θεραπεία για την κάνναβη αυξήθηκε από 43 000 το 2006 σε 75 000 το 2016 στις 25 χώρες, με στοιχεία και για τα δύο έτη (γράφημα πληροφοριών, σ. 41).

Οι πρόσφατες αλλαγές στο κανονιστικό πλαίσιο για την κάνναβη σε διάφορα μέρη της **Βόρειας και Νότιας Αμερικής** —μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η νομιμοποίησή της σε ορισμένες δικαιοδοσίες— έχουν οδηγήσει στη ραγδαία εμφάνιση μιας εμπορικής αγοράς κάνναβης για ψυχαγωγική χρήση σε αυτές τις περιοχές. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε καινοτομίες στα συστήματα παράδοσης και στην ανάπτυξη προϊόντων κάνναβης (π.χ. υγρά ηλεκτρονικών τσιγάρων, εδώδιμα προϊόντα και στελέχη υψηλής δραστηριότητας).

Δεν είναι σαφές ποιες θα είναι οι επιπτώσεις για την Ευρώπη εάν αναπτυχθεί μια μεγάλη νόμιμη αγορά για τη συγκεκριμένη ουσία σε μέρη της **Βόρειας και Νότιας Αμερικής**, αλλά δεν μπορεί να αποκλειστεί πιθανός αντίκτυπος στις τάσεις προσφοράς ή χρήσης στην Ευρώπη. Το **EMCDDA** παρακολουθεί στενά τις διεθνείς εξελίξεις στην κανονιστική ρύθμιση της κάνναβης, ώστε να διευκολύνει την πιο εμπειριστατωμένη κατανόηση των αλλαγών που λαμβάνουν χώρα και να συμβάλει ώστε να προσδιοριστεί ο ενδεχόμενος αντίκτυπος των αλλαγών αυτών στην κατάσταση που επικρατεί στην Ευρώπη ⁽⁴⁾. Στο πλαίσιο των μεταβαλλόμενων διεθνών προοπτικών σχετικά με την κανονιστική ρύθμιση της κάνναβης, ένα από τα ζητήματα πολιτικής που λαμβάνουν τη μεγαλύτερη προσοχή είναι το ζήτημα της χρήσης της κάνναβης και της οδήγησης υπό την επήρεια ουσιών. Σε αυτό το σημείο επικεντρώνεται μια πρόσφατη έκθεση του **EMCDDA**, η οποία βασίζεται σε στοιχεία διεθνών εμπειρογνομόνων ⁽⁵⁾.

Εντοπίζονται λιγότερες νέες ψυχοδραστικές ουσίες αλλά περισσότερες ενδείξεις πρόκλησης βλάβης

Οι νέες ψυχοδραστικές ουσίες (ΝΨΟ/«νέα ναρκωτικά») εξακολουθούν να αποτελούν σημαντική πρόκληση για την πολιτική και τη δημόσια υγεία στην Ευρώπη. Οι ΝΨΟ, οι οποίες δεν καλύπτονται από διεθνείς ελέγχους ναρκωτικών, περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα ουσιών, όπως συνθετικά κανναβινοειδή, οπιοειδή, καθιόνες και βενζοδιαζεπίνες (διάγραμμα 1.10). Το 2017 καταγράφηκαν για πρώτη φορά 51 ΝΨΟ στο **σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ** — αριθμός που αντιστοιχεί σε περίπου μία ουσία την εβδομάδα. Παρότι ο ετήσιος συνολικός αριθμός των νέων ουσιών που εμφανίζονται για πρώτη φορά στην αγορά μειώθηκε τα έτη αιχμής —98 το 2015, 101 το 2014— ο συνολικός αριθμός των διαθέσιμων ΝΨΟ παραμένει υψηλός. Στο τέλος του 2017 το **EMCDDA** παρακολουθούσε περισσότερες από 670 ΝΨΟ (σε σύγκριση με περίπου 350 το 2013)⁽⁶⁾. Οι βλάβες για την υγεία που συνδέονται με τα νέα συνθετικά κανναβινοειδή και τα νέα συνθετικά οπιοειδή — μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η οξεία δηλητηρίαση και ο θάνατος— οδήγησαν το **EMCDDA** να πραγματοποιήσει για πρώτη φορά εννέα αξιολογήσεις κινδύνου το 2017.

Τα νέα συνθετικά κανναβινοειδή, από τα οποία 179 εντοπίστηκαν από το 2008 και μετά (10 το 2017), αντιπροσωπεύουν τη μεγαλύτερη ομάδα χημικών ουσιών που παρακολουθείται από το **EMCDDA**. Συχνά πωλούνται ως «φυτικά μείγματα για κάπνισμα», ενώ ήταν οι συχνότερα κατασχεθείσες ΝΨΟ το 2016, καθώς καταγράφηκαν λίγο περισσότερες από 32 000 κατασχέσεις (σε σύγκριση με 10 000 κατασχέσεις το 2015) (διάγραμμα 1.12). Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί σχεδόν στο ήμισυ των συνολικών κατασχέσεων ΝΨΟ που καταγράφηκαν από τον οργανισμό το 2016. Το 2017 πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση κινδύνου για τέσσερα συνθετικά κανναβινοειδή (AB-CHMINACA, ADB-CHMINACA, 5F-MDMB-PINACA και CUMYL-4CN-BINACA).

Συνεχώς εντοπίζονται ολοένα και περισσότερα νέα συνθετικά οπιοειδή υψηλής δραστηριότητας (κυρίως παράγωγα φαιτανύλης), τα οποία μιμούνται την επίδραση των οπιούχων που παράγονται με φυσικό τρόπο (π.χ. ηρωίνη και μορφίνη). Μερικές φορές είναι διαθέσιμα σε νέες μορφές (π.χ. ρινικά σπρέι) ή πωλούνται ως παράνομες ουσίες ή αναμειγνύονται με άλλα ναρκωτικά, όπως ηρωίνη ή κοκαΐνη. Συνολικά έχουν εντοπιστεί 38 νέα συνθετικά οπιοειδή στην αγορά ναρκωτικών της Ευρώπης από το 2009 (13 το 2017). Τα παράγωγα φαιτανύλης, τα οποία διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην τρέχουσα κρίση οπιοειδών στις **ΗΠΑ**, χρήζουν συνεχούς προβληματισμού και επαγρύπνησης στην Ευρώπη. Αυτές οι ουσίες —ορισμένες από τις οποίες έχουν δραστηριότητα πολλαπλάσια από εκείνη της μορφίνης— αντιστοιχούσαν σε ποσοστό άνω του 70% των εκτιμώμενων 1 600 κατασχέσεων νέων συνθετικών οπιοειδών που αναφέρθηκαν το 2016. Μέσω του **συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης** καταγράφηκαν δέκα νέα παράγωγα φαιτανύλης το 2017, για πέντε από τα οποία πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση κινδύνου (acryloylfentanyl, furanylfentanyl, 4-fluoroisobutyrylfentanyl, tetrahydrofurfanylfentanyl και carfentanil).

Φυλακές: η ιατρική περίθαλψη και τα νέα ναρκωτικά στο επίκεντρο

Οι φυλακές είναι δομή καίριας σημασίας για την κάλυψη των αναγκών περίθαλψης που έχουν οι χρήστες ναρκωτικών και στο πλαίσιο αυτό μπορούν να αποφέρουν οφέλη για το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο (π.χ. πρόληψη υπερβολικής δόσης μετά την αποφυλάκιση, μείωση της μετάδοσης λοιμωδών νοσημάτων λόγω χρήσης ναρκωτικών, όπως HIV και HCV). Η φετινή έκθεση επισημαίνει τις ευκαιρίες παρέμβασης σε αυτή τη δομή και εφιστά την προσοχή στις διαφορές που παρατηρούνται σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά την παροχή των υπηρεσιών ⁽⁷⁾.

Στο πλαίσιο μιας νέας μελέτης που πραγματοποιήθηκε σε πολλές χώρες και δημοσιεύεται παράλληλα με τη σημερινή έκθεση ⁽⁸⁾, το EMCDDA εξετάζει τα αυξανόμενα ζητήματα υγείας και ασφάλειας που τίθενται λόγω της χρήσης **ΝΨΟ στη φυλακή**. Σύμφωνα με τη μελέτη, «η χρήση ΝΨΟ και οι σχετικές βλάβες που προκαλούνται αποτελούν επί του παρόντος μια νέα σημαντική πρόκληση για το σωφρονιστικό σύστημα στην Ευρώπη». Από τα τέσσερα κυριότερα είδη ΝΨΟ που κυκλοφορούν στις φυλακές, τα πλέον διαδεδομένα είναι τα συνθετικά κανναβινοειδή. Οι σημαντικότεροι παράγοντες που ευνοούν τη χρήση τους στις φυλακές περιλαμβάνουν την ευκολία με την οποία μπορούν να εισαχθούν λαθραία (π.χ. με υγροποίηση και ψεκασμό σε χαρτί ή υφάσματα) και τη δυσκολία ανίχνευσής τους σε ελέγχους για ναρκωτικά.

Διαδικτυακές πωλήσεις και η εμφάνιση νέων βενζοδιαζεπινών

Παρότι συνολικά, από άποψη όγκου, εξακολουθούν να κυριαρχούν οι παραδοσιακές μη διαδικτυακές αγορές ναρκωτικών, οι διαδικτυακές αγορές φαίνεται να αποκτούν ολοένα μεγαλύτερη σημασία, θέτοντας μια νέα πρόκληση για τα μέτρα ελέγχου των ναρκωτικών. Σε μια πρόσφατη μελέτη που διεξήχθη με τη συνεργασία **EMCDDA–Ευρωπόλ**, εντοπίστηκαν περισσότερες από 100 αγορές στο σκοτεινό δίκτυο παγκοσμίως, στις οποίες περίπου τα δύο τρίτα των πωλήσεων αφορούσαν ναρκωτικά ⁽⁹⁾. Το επιφανειακό διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης φαίνεται επίσης να αποκτούν μεγαλύτερη σημασία, ιδιαίτερα όσον αφορά την προμήθεια ΝΨΟ και την πρόσβαση σε φάρμακα για παράνομη χρήση.

Η σημερινή έκθεση εγείρει προβληματισμούς ως προς την εμφάνιση, τόσο στον δρόμο όσο και στο διαδίκτυο, νέων βενζοδιαζεπινών, οι οποίες δεν έχουν άδεια κυκλοφορίας ως φάρμακα στην **ΕΕ**. Το **EMCDDA** παρακολουθεί επί του παρόντος 23 νέες βενζοδιαζεπίνες (3 εντοπίστηκαν για πρώτη φορά στην Ευρώπη το 2017). Ορισμένες πωλούνται με το όνομά τους (π.χ. diclazepam, etizolam, flubromazolam, flunitrazolam, fonazepam). Σε άλλες περιπτώσεις, οι παραγωγοί χρησιμοποιούν τις ουσίες αυτές για να

παρασκευάσουν απομιμήσεις ευρέως συνταγογραφούμενων φαρμάκων της οικογένειας των βενζοδιαζεπινών (π.χ. διαζεπάμη, αλπραζολάμη), οι οποίες πωλούνται στη συνέχεια στην αγορά παράνομων ουσιών. Το 2016 κατασχέθηκαν περισσότερα από μισό εκατομμύριο δισκία που περιείχαν νέες βενζοδιαζεπίνες, ή παρεμφερείς ουσίες, αριθμός αυξημένος σχεδόν κατά δύο τρίτα σε σύγκριση με τις αντίστοιχες κατασχέσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2015.

Στο πλαίσιο ανάλυσης που δημοσιεύεται παράλληλα με τη σημερινή έκθεση, το **EMCDDA** εξετάζει την **κατάχρηση των βενζοδιαζεπινών σε χρήστες οπιοειδών υψηλού κινδύνου στην Ευρώπη** ⁽¹⁰⁾. Παρότι κατά κύριο λόγο η συνταγογράφηση αυτών των φαρμάκων σε χρήστες ναρκωτικών υψηλού κινδύνου πραγματοποιείται για νόμιμους θεραπευτικούς σκοπούς, υπάρχει πιθανότητα εκτροπής και κατάχρησής τους, γεγονός που συντελεί σε αυξημένα ποσοστά νοσηρότητας και θνησιμότητας στην εν λόγω ομάδα. Περίπου το 40% όσων ξεκινούν θεραπεία για χρήση οπιοειδών ως κύριων ουσιών αναφέρουν τις βενζοδιαζεπίνες ως τη δευτερεύουσα ουσία χρήσης με την οποία αντιμετωπίζουν πρόβλημα. Στη μελέτη συμπεριλαμβάνεται χρονοδιάγραμμα της υποβολής στοιχείων σχετικά με νέες βενζοδιαζεπίνες στο **EMCDDA**.

Αύξηση θανάτων από υπερβολική δόση και ο ρόλος της ναλοξόνης στην πρόληψη

Στη σημερινή έκθεση επισημαίνεται η ανησυχία σχετικά με τον μεγάλο αριθμό θανάτων από υπερβολική δόση ναρκωτικών στην Ευρώπη, ο οποίος καταγράφει άνοδο τα τελευταία τέσσερα έτη. Το 2016, εκτιμάται ότι προκλήθηκαν περισσότεροι από 9 000 θάνατοι στην Ευρώπη (ΕΕ-28, Τουρκία και Νορβηγία) λόγω υπερβολικής δόσης, κυρίως από χρήση ηρωίνης και άλλων οπιοειδών, αν και συχνά σε συνδυασμό με άλλες ουσίες, ειδικότερα αλκοόλ και βενζοδιαζεπίνες.

Οι προκλήσεις που δημιουργούνται από τα παλαιά και τα νέα οπιοειδή θέτουν εκ νέου στο επίκεντρο τον ρόλο της ναλοξόνης, η οποία λειτουργεί ως αντίδοτο στα οπιοειδή, στο πλαίσιο των στρατηγικών αντιμετώπισης περιστατικών υπερβολικής δόσης ⁽¹¹⁾. Η έκθεση υπογραμμίζει την επιτακτική ανάγκη για «επανεξέταση των υφιστάμενων πολιτικών για τη ναλοξόνη και εντατικοποίηση της εκπαίδευσης και της ευαισθητοποίησης τόσο των χρηστών ναρκωτικών όσο και των επαγγελματιών που μπορεί να έρθουν σε επαφή με τις ουσίες αυτές».

Η πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του EMCDDA, Laura d'Arrigo, καταλήγει: «Οι κίνδυνοι που προκαλούν τα ναρκωτικά για τη δημόσια υγεία και ασφάλεια στην Ευρώπη εξακολουθούν να απαιτούν ενιαία αντιμετώπιση. Το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά, το οποίο εγκρίθηκε το 2017, παρέχει το πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία. Καθώς τα προβλήματα των ναρκωτικών μετατοπίζονται και εμφανίζονται νέες τάσεις, είναι καίριας σημασίας το σύστημα παρακολούθησής μας να συμβαδίζει με αυτές. Η *Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά*, μαζί με 30 εκθέσεις ανά χώρα, παρέχει την πλέον πρόσφατη ανάλυση για να βοηθήσει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να αποκτήσουν μια σαφή εικόνα του φαινομένου και να προσαρμόσουν την πολιτική τους απάντηση για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των προκλήσεων που ανακύπτουν.» ⁽¹²⁾

Σημειώσεις

⁽¹⁾ Η δέση πληροφοριών της *Ευρωπαϊκής έκθεσης για τα ναρκωτικά 2018* είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση www.emcdda.europa.eu/edr2018 Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην έκθεση αφορούν το 2016 ή το τελευταίο διαθέσιμο έτος. Τα αριθμητικά στοιχεία και τα γραφήματα που παρατίθενται στο παρόν δελτίο τύπου αναφέρονται στην ίδια την έκθεση. Πρόσθετα αριθμητικά στοιχεία και πίνακες περιέχονται στο Δελτίο στατιστικών στοιχείων 2018 (www.emcdda.europa.eu/data/stats2018).

⁽²⁾ www.emcdda.europa.eu/news/2017/16/new-legislation-response-new-psychoactive-drugs_en

⁽³⁾ www.emcdda.europa.eu/news/2018/1/latest-data-wastewater-european-cities_en Η ανάλυση λυμάτων παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη συλλογική κατανάλωση καθαρών ουσιών σε μια κοινότητα, τα δε αποτελέσματα δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα με τις εκτιμήσεις επικράτησης από τις εθνικές έρευνες στον γενικό πληθυσμό.

⁽⁴⁾ www.emcdda.europa.eu/publications/topic-overviews/cannabis-policy/html_en

⁽⁵⁾ www.emcdda.europa.eu/publications/joint-publications/cannabis-and-driving

www.emcdda.europa.eu/news/2017/9/symposium-drug-impaired-driving_en

⁽⁶⁾ www.emcdda.europa.eu/activities/action-on-new-drugs

www.emcdda.europa.eu/publications/rapid-communications/fentanils-and-synthetic-cannabinoids-ews-update

⁽⁷⁾ Βλ. κεφάλαιο 3 και www.emcdda.europa.eu/topics/prison

⁽⁸⁾ www.emcdda.europa.eu/publications/rapid-communications/nps-in-prison

⁽⁹⁾ www.emcdda.europa.eu/darknet

⁽¹⁰⁾ www.emcdda.europa.eu/topics/pods/benzodiazepines

⁽¹¹⁾ Βλ. κεφάλαιο 3 και www.emcdda.europa.eu/publications/insights/take-home-naloxone

⁽¹²⁾ www.emcdda.europa.eu/countries